

Tobbi í rættin
í dag

Síða 7

Lítli Petur í
Fólkatingið

Síða 7

Jørn Astrup Hansen:
»Reguleringin der
gik i fisk«

Vinnusiða 25

Chevron satsar nógv upp á Føroyaøkið:

100 mió til seis- miskar kanningar

So mikið stórar vónir hevir oljufelagið Chevron til Atlantsmótið og harvið eisini Føroyaøkið, at tað í summar setti í gongd eina ta mest kostnaðarmiklu og framkomnu seismisku kanningina nakrantíð. Hon fer at kosta einar 100 mio. kr. og skal fevna um øll sjev loyvini, sum felagið hevir á Atlantsmótinum, harav eitt loyvi er á føroyska landgrunninum

Vinnusiður 15-17

AUTO
311234

Dag og nátt - Alt dagnið

AUTO
TEL 311234

IF YOU WANT A TAXI

ARMRING

MONDIAL

ALOREGULATOR

STRONG - cirkulatióin
svønloysi

SIRI

VÆLVERA

DR. JACOBSENSGØTA 18 • TØRSHAVN • 31 66 10

DRAGIHURÐAR TIL SKÁP

Alt til heimið

Heiðavegur • 600 Saltangará • Tel 44 75 60
Fax 44 84 60 • www.klementpetersen.fo

pt Klement Petersen

★★★★★

Dekhotel

Vit skifta og goyma tíni dekk

www.dekk.fo
Falkavegur 1, Tórshavn, Tlf. 320 500

DEKK SENTRID

Chevron satsar uppá Føroyaøkið:

100 mió. til seismiskar kanningar

So mikið stórar vónir hevir oljufelagið Chevron til Atlantsmóti og harvið eisini Føroyaøkið, at tað í summar setti í gongd eina ta mest kostnað-armiklu og framkomnu seismisku kanning nakran tíð á landgrunninum. Hon er mett at kosta einar 100 mio. kr. og skal fevna um øll sjei loyvini, sum felagið hevir á Atlantsmótinum, harav eitt loyvi er við Føroyar

OLJULEITING

Jan Müller
jan@sosialurin.fo

Ein av heimsins oljurisum, amerikanska oljufelagið ChevronTexaco er nú av álvara farið at fyrireika seg til at bora sín fyrsta brunn á føroyska landgrunninum nakrantíð. Í summar hevir felagið skipað fyri seismiskum kanningum á sínum loyvum í føroyska økinum, um somu tíð sum seismiskar kanningar eru gjørdar á loyvunum hinumegin markið, eitt nú á Rosebankfundinum. Nú um dagarnar vitjaðu tvey umboð fyri Chevron Oljufyrisingina, har tey greiddu frá fyrbils úrslitunum av seinastu kanningunum og gjørdu status yvir teirra virkseimi á landgrunninum. Eisini vóru stig tikin til at lata upp skrivstovu í Havn.

Seamus Reilly stendur á odda fyri arbeiðinum hjá Chevron á Atlantsmótinum tvs. bæði føroyska landgrunninum og øllum tí stóra økinum vestan fyri Hetland. Hann er íri og hevir arbeiðt í oljuvinnuni seinastu 20 árin, meginpartin av tíðini fyri Chevron. Aftrat honum var eisini

Seamus Reilly, leiðari fyri leiting hjá Chevron á Atlantsmótinum (uttast til høgru) saman við Martin Kirkham, skattaráðgeva hjá felagnum og føroyska umboðsmanninum, Halgír W. Poulsen

Mynd Jan Müller

Martin Kirkham við í Føroyum. Hann er skattaráðgevi hjá felagnum.

– Vit hava gjørt okkum stóran ómak við at fáa til vega og brúka ta mest nútímans og mest framkomnu tøkniina innan 2 D seismikk og hava skotið seismikk á føroyska og hetlenska landgrunninum á tilsamans sjei loyvum hjá felagnum, seks á bretskum øki og so tað eina á føroyaleiðini vísir Seamus Reilly á. Her arbeiðir Chevron saman við nógvum øðrum felögum, eitt nú OMV, DONG, Mærsk, Statoil, Føroya Kolvetni og Talisman. Tað er Western Geco, sum hevir staðið fyri seismisku kanningunum.

Chevron hevir so brúkt tænastur frá Atlantsflog, meðan teir hava arbeiðt í føroyskum øki í summar. – Vit eru sera væl nøgdir við tað arbeiði, sum fólkin hjá Atlantsflogi hava gjørt fyri okkum. Hetta hevir verið professionelt og hava okkara fólk kent seg sera væl og trygg í hondunum hjá føroyska flogfelagnum sigur Seamus Reilly og sipar her til teir mongu túrarnar, sum tyrlurnar hjá Atlantsflogi hava gjørt millum seismikkskipini og flogvøllin í Vágum. Chevron fer at leggja seg eftir at brúka føroyskar vørur og tænastur í framtíðini.

Írski Chevronstjórin er eisini sera væl nøgður við

fund teirra við leiðaran á Oljufyrisingini, Sigurd í Jákupsstovu. – Eg haldi eisini, at hann var nøgður við fundin, nú vit hava livað upp til okkara forpliktisli á landgrunninum, har vit longu eftir góðum sjei mánaðum hava gjørt tær kanningar, sum vórðu avtalaðar at gera innan fyri eitt tvey ára tíðarskeið.

Uppá fyrispurning hví teir hava skundað sær við hesum kanningum sigur Seamus Reilly, at tað hevir týðning fyri teir at fáa sum mest av upplýsingum um alt økið (báðumegin markið, blaðm.), nú teir hava gjørt eitt fund á Rosebankleiðini í bretskum øki og skulu til at bora avmarking-

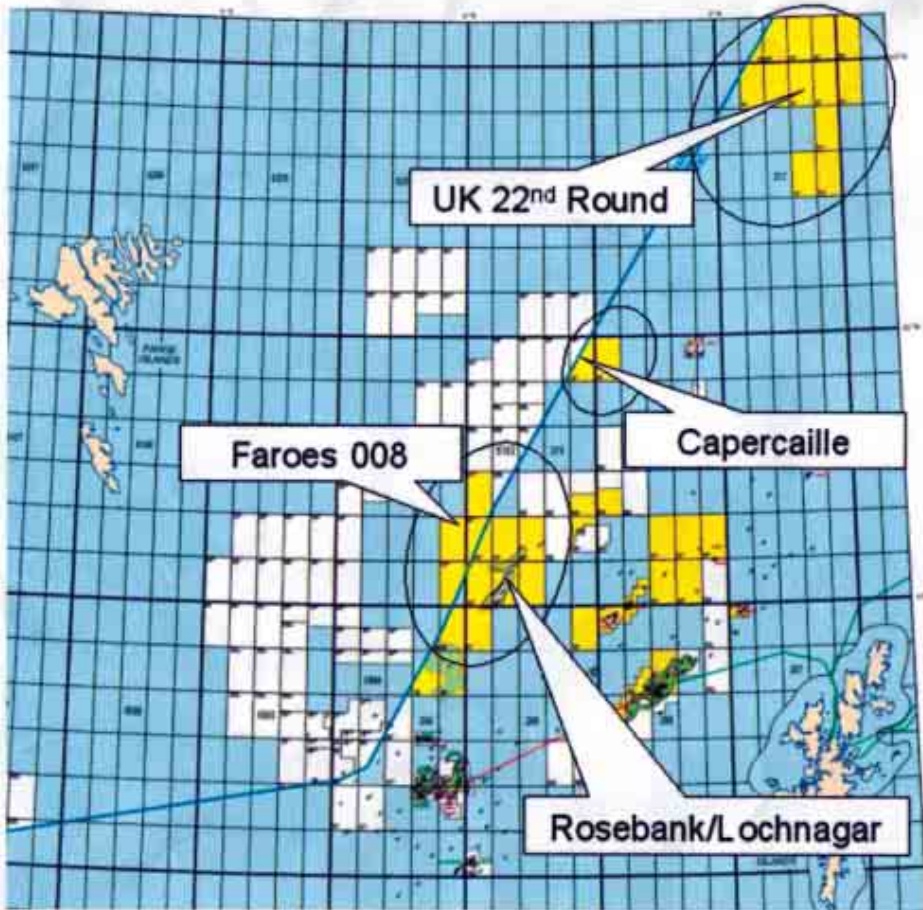
arbrunnar næsta summer. Boripallurin Transocean Rather skal bora hesar brunnar í næsta ársfjórðingi í 2006.

Bora í Føroyum í 2007!

Vit spurdu Seamus Reilly, nær teir fara at bora á føroyskum øki. Hann sigur, at tað er torført at siga nakað um føroysku undirgrundina nú. Fyrst mugu teir tulka allan seismikkinn lidnan. Tað arbeiði er í gongd. Teir verða so eisini nógv upptiknir av at bora teri tríggiar brunnarnar á Rosebank feltinum hinumegin markið næsta summer. Vitanin teir fáa frá teimum brunnunum

kann so eisini verða hent, tá farið verður undir miðvísar boriatlanir á Føroyaøkinum. – Vit hava stórar vónir til okkara loyvi á føroyska landgrunninum, men vit mugu tulka seismikkinn og eisini síggja úrslitið av brunnunum hinumegin markið, áðrenn vit kunnu siga nakað um, nær vit bora okkara fyrsta brunn við Føroyar. At vit hava brúkt so nógv orku og gjørt arbeiði so skjótt bæði hvat seismikkinn á Føroyaøkinum og stóru boriatlanini á Rosebankfundinum er so ein ábending um, hvat vit hugsa.

Framhald á næstu síðu

Á kortinum síggja vit loyvi hjá Chevron báðumegin markið. Tað er á gulu økjum, at Chevron hevur skotið seismikk í summar

Kort Chevron

Chevron West of Shetlands Seismic Survey: Acquisition areas

Framhald av síðu 15

Umboð fyri Chevron hava annars áður sagt við Sosialin, at tað er ikki óhugsandi, at tey fara at bora við Føroyar í 2007.

Seamus Reilly heldur fram: - Vit síggja hetta økið tvs. loyvi á bretsku og føroyska landgrunninum sum eitt og sama jarðfrøðiliga øki. Landamørk og undirgrundarmørk eru sett av fólk. Men hesi mørk eru als ikki jarðfrøðilig. Chevron er eisini partur av einum øðrum fundi við markið, sum liggur nakað syðri enn Rosebank. Talan er um Cambó, sum enn hevur loynistatus. Men keldur í oljuverðini vilja vera við, at talan er um eina lønandi oljukeldu. Seamus viðgongur, at tey hava brúkt upplýsingar frá Cambó til kanningarnar á Rosebankfundinum.

Ein orsök til at Chevron søkti um loyvi beint hinumegin markið á føroyskum øki var tann, at teir halda seg síggja strukturar í

undirgrundini, sum líkjast tí teir hava sæð og funnið olju í á bretskum øki (Rosebank, blaðm.). - Loyvið vit hava fingið tillutað frá føroyskum myndugleikum og sum liggur stutt frá okkara fundi í bretskum øki, sær sera áhugavert út og minnir ikki sørt um Rosebank. Tí eru vit sera spentir at fara í gongd við at tulka seismikkina, ið vit hava skotið í summar. Hetta hevur verið ein sera kostnaðarmikil kanning. Hon hevur kostað 16 mill. dollarar ella góðar

100 mill. kr. og hetta verður mettt at vera sera nógv fyri eina seismiska kanning av hesum slag. Tað at man hevur gjørt eitt fund í økinum, Rosebank, ger tað nógv lættari at sannføra leiðsluna í felagnum at brúka so nógvur pengar uppá seismikk í einum øki, sum liggur nærhendis leggur hann aftrat.

Frá Foinaven til Rosebank

Boraðir eru kanska 170

brunnar á Atlantsmótinum seinastu 30 árin. Tá so BP fyrsti í 90-unum fann oljukeldurnar Foinaven og Schiehallion broytti tað alt. Tá kom fokus á, og fleiri feløg fóru at vísa økinum ans. Somu effekt ella ávirkan kann Rosebankfundin nú fáa. Hetta fund kann vera júst tað, sum skuldi til fyri at fáa oljufeløg at vísa Atlantsmótinum ans aftur og her eisini einum nýggjum parti av hesum risastóra økinum, tí partinum, sum liggur longur norðari.

- Tess meira vitan vit fáa tess minni verður váðin, og tí vóna vit við avmarking-arbrunnunum rundan um Rosebank at verða nógv betri brynjað til framtíðar uppgávur og leiting í økinum og teimum loyvum vit eru í. Og tey eru ikki fá sigur Seamus Reilly og heldur fram:

- Vit síggja nógvur áhugaverdar strukturar í fleiri av loyvinum vit hava framvið markið, men hetta eru framvegis øki við sera stórum váða. Tess longur

norður vit koma tess meira ókend eru hesi øki, tí her eru fáir ella eingir brunnar boraðir. Sum heild er Atlantsmótið eitt nýtt og ókent umráði, hóast nógv ir brunnar eru boraðir serstakliga har suðuri. Men skulu vit finna nakað, so má onkur ganga undan. Tað hevur Chevron so sett sær fyrri, og tí er tað partur av okkara strategi at brúka nógvur pengar til at kanna hesi øki í framtíðini.

- Vit eru sera sera positivir um Rosebankfundin. Og tað at vit bora heilar triggjar avmarking-brunnar í einum merkir, at vit eru bjartskyngir um hetta fundin og vilja sleppa at byggja tað út sum skjótast. Atlantsmótið er eitt av teimum leitjókjunum í øllum heiminum, sum Chevron leggur størst dent á. Tað er eitt av lykkløkjum, sum serfrøðingar og oddafólk okkara á skrivstovnum í California og Houston hyggja neyvt eftir.

Írland og Føroyar

Eftir at hava verið í altjóða oljuvinnu í 20 ár veit Seamus Reilly, at tú brúkar royndir og úrslit frá einum leitjoki til kanningar í einum øðrum. So er eisini við Føroyum. Sjálfur arbeiddi hann í New Orleans í seks ár og veit at siga, at Chevron hevur brúkt vitan og tøkni frá sínum seismiskum kanningum gjøgnum saltløg í Meksikanska Flógvanum í sínum arbeiði við Føroyar eisini. Seamus, sum sjálfur er úr Dublin, veit eisini alt um, hvat tað hevur at siga at hava tol í oljuleiting. Írland hevur í mong ár bíðað eftir sínum oljuvæntviri men enn er tað bert blivið til gass í avmarkaðum nøgdum. Eitt gassfund varð gjørt seint í

60-unum og herfyri gjørdi Enterprise, sum nú er uppkeypt av Shell, eitt oljufund. Ein oljuleiðing verður nú lögð til lands úr írsku havinum. Seamus heldur tað er ikki heilt burturvíð at samanbera gongdina í Írlandi við hana í Føroyum. Í báðum førum er talan um øki, har veðrið hevur stóra ávirkan á kanningarnar. Haraftrat er jarðfrøðin er lítið kend í báðum økjum. Nógvir brunnar skulu tí borast, áðrenn fund verða gjørd. Í Norðsjónukm hevur tað verið neyðugt at bora 12 brunnar fyri hvørt fund. So tað tekur tíð at finna olju - eins væl í Írlandi sum í Føroyum.

Chevron er sera væl nøgt við arbeiðið hjá Atlantsflogi. Her tyrlan eftir manning á seismikkskipi

Mynd Chevron

Chevron dregur onnur við sær

Tað er annars áhugavert at bíta merki í, at rættiliga ókend feløg um okkara leiðir, roynd at knýta seg í loyvini, sum Chevron er fyrstøðufelag fyri. Tað er líkasum, at tey hava álit á tað arbeiði, sum Chevron hevur gjørt og tí eru tey ikki bangin fyri at "farma" inn tvs. keypa seg inn í loyvi hjá Chevron. Eitt tílíkt felag er danska Mærsk Olie og Gas. Hetta er ein gamal kenningur á Føroya-økinum men tó bert í byrjanini av leitævintýrinum. Mærsk tók seg eftir eina tíð heilt úr øllum hesum økinum fyri so at vísa seg aftur við fullari styrki nógv ár seinni. Fyrr í ár gjørdi felagið av at keypa seg inn í eitt loyvi hjá Chevron beint við markið, og í seinastu útbjóðingini í bretskum øki hevur Mærsk fingið tillutað fleiri áhugaverd loyvi eisini beint við føroyska markið. So okkurt er, sum bendir á, at hetta annars varna danska oljufelagið, nú av álvara er farið at vísa Atlantsmótinum ans. Og neyvan er tað skeivt at gita, at ein orsök til hetta eru stóru fyrireikingarnar og kanningarnar hjá Chevron. Á ein hátt kann man tí siga, at Chevron við at trúgva uppá og halda seg fast um sína strategi á Atlantsmótinum er við til at hála fleiri onnur oljufeløg við

sær. Og hetta er sjálvandi nakað, sum kann gagna leitiningini við Føroyar og longu hevur gjørt tað. Samstarv millum Chevron og Statoil í bretskum øki hevur eisini borið frukt, soleiðis at hesi bæði feløginu nú eru drívmeigin á okkara landgrunni. Eisini hevur hetta samstarv drigið við stóra eysturtýska oljufelagið OMV. Og spurningurin er bara, hvørji feløg aftrat, sum Chevron og Statoil fara at draga inn á føroyaøkið. Kanska tað næsta verður Mærsk. Seamus Reilly vil helst ikki gera viðmerkingar um on-

Transocean Rather skal bora triggjar avmarkingarbrunnar fyri Chevron samtak næsta ár

ur oljufeløg, men hann er fegin um, at eitt felag sum Mærsk eisini vísir Atlantsmótinum ans. Tað kann bara vera ein styrki fyri gongdina.

Statoil og Chevron

Nú Statoil varð so heppið ella so mikið framsiggið at keypa seg inn í loyvið hjá Chevron, beint áðrenn Rosebankfundurin varð

gjørdur spurdu vit Seamus, hvat hann heldur um hetta stiggið hjá Statoil?

- Eg gangi út frá, at teir hava gjørt sítt heimaarbeiði og kunnað seg væl um økið, áðrenn teir farmaðu inn. Í dag kunnu vit siga, at hetta var eitt skilagott stig teir tóku. Vit eru sera fegnir um at hava Statoil sum partnerar.

ChevronTexaco var annars tað fyrsta felagið, sum í heila takið boraði á bretsk-

um øki og felagið er eisini sera virkið í danska partinum av Norðsjónum. So søguliga sæð hevur felagið djúpar røtur í hesum partinum av verðini, og tí er ikki rætt heldur at tosa um Chevron sum eitt amerikanskt felag. – Vit eru eitt europeiskt skrásett felag, og nógvir av okkara serfrøðingum eru úr europeiskum londum sigur ein avgjørdur Seamus Reilly.

Western Geco hevur staðið fyri einum stórum seismiskum arbeiði fyri Chevron á Føroyaleiðini í summar. Her verður brúkt mest framkoman útgerðin, sum fínt
Mynd Chevron

Donsku oljufelgini væl við:

DONG stormar fram á Atlantsmótinum

- við MÆRSK í hølunum

OLJULEITING

Jan Müller
 jan@sostialurin.fo

Það eru ikkibara tey stóru altjóða oljufelgini við Statoil, Chevron, BP og Shell á odda, sum nú av álvara seta fokus á Atlantsmótið og harvið eisini á Føroyaleiðina. Eisini tey bæði donsku oljufelgini DONG og Mærsk Oil, dótturfelag hjá Mærsk Olie og Gas hava stóran áhuga fyri hesum enn lítið kannaða økinum í Norðuratlantshavi.

DONG, sum hevur verið virkið á Føroyaleiðini nú í fleiri ár, er millum mest virknu felgini hinumegin markið eisini. Hetta gav at bita við 23. útbjóðingarfarið í bretska partinum av Atlantsmótinum. Tá fekk DONG tillutað fleiri nýggj leitið. Hesi fevna um 17 teigar og eitt øki uppá 3.400 km². Tey bæði loyvini talan er um eru latin einum konsortium, sum fevnr um

DONG, 40% og fyrstøðufelag, Gaz de France (30%) og Dana Petroleum (30%).

- Vit eru sera fegin um at hava fingið tillutað hesi loyvi og ikki minst fyrstøðuleiklutin í ein um øki, sum vit meta sum sera áhugavert. Vit hava við hesum styrkt munandi um støðu okkara á Atlantsmótinum, einum øki, sum vit meta kann goyma nógva olju og gass og eru nú við at vera eitt av teimum mest virknu feløgnum í hesum økinum sigur Jan Terje Edvardson, leitistjóri hjá DONG.

Hann vísir á, at DONG hevur eisini fingið tilboð um at vera við í trimum loyvum, har Chevron er fyrstøðufelag. Her hevur Chevron 40%, Statoil 30%, OMV 20% og DONG 10%.

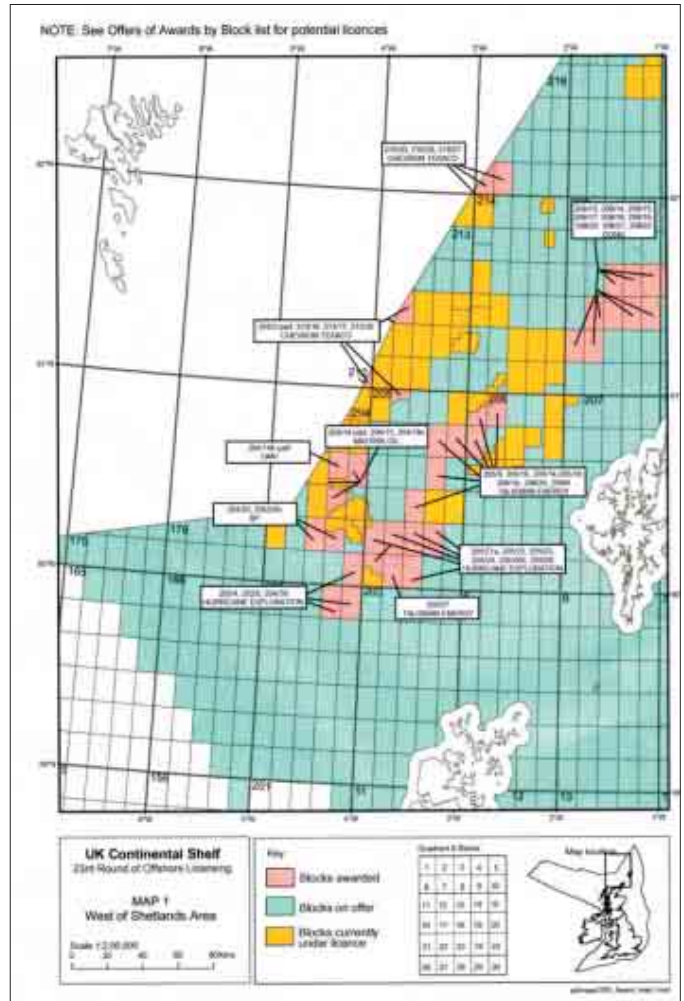
Økið millum Føroyar og Hetland er eitt av trimum fokusøkjum, har DONG er við í leiting. Hini økini eru danski parturin av Norðsjónum og syðri parturin av norska Norðsjónum og so Norskahavið út fyri Miðnøreg, har DONG eigur

10% í tí risastóra Ormen Lange fundinum.

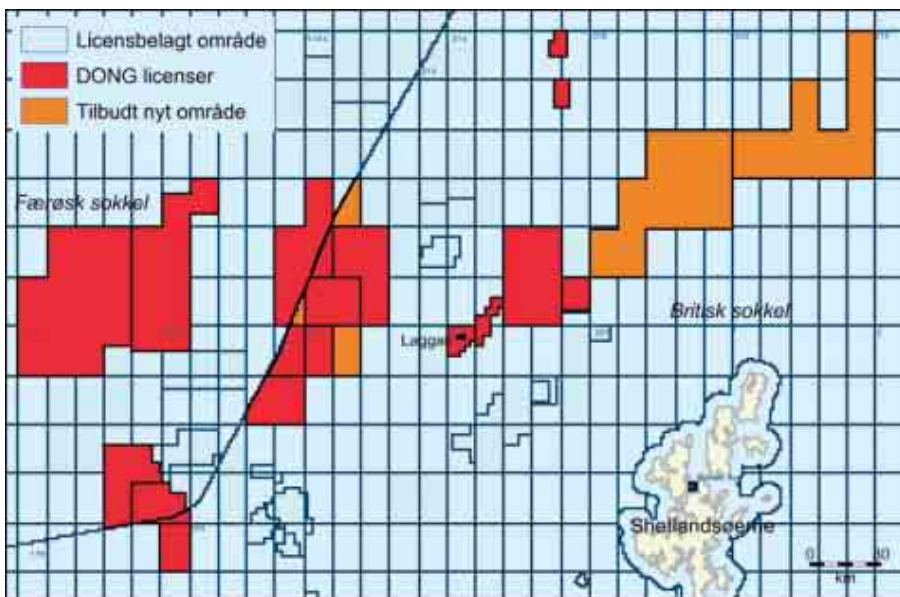
Mærsk á gáttini

Hitt danska oljufelagið "Maersk Oil", sum er dótturfelag hjá Mærsk Olie og Gas, er eisini við at gerast eitt av virknu oljufeløgnum á Atlantsmótinum. Fyrr í ár frættist, at Mærsk hevði keypt seg inn í eitt av loyvunum hjá Chevron beint við føroyska markið við heilum 25%. Chevron hevur 65% og Talisman Energy 10%. Arbeitt verður við at skjóta seismikk yvir alt hetta økið og alt eftir hvussu úrslitið verður, at bora ein brunn í 2006 ella 2007.

Hetta eru sera áhugaverd signal frá einum stórum og respekteraðum oljufelag, sum nokur ár herfyri var við í kanninginum á Føroyaøkinum men sum stutt undan 1. útbjóðing tók seg heilt úr økinum. Nú eru so aftur nýggir tónar at hoyra. Maersk Oil var við í 23. útbjóðingarfarnum á bretska øki og fekk tillutað ikki færri enn 5 nýggj

Áhugavert er at síggja, at danska oljufelagið Mærsk Oil nú er við aftur í leitingini á Atlantsmótinum, har tað hevur fingið tillutað fleiri loyvi beint við føroyska markið

Vit síggja loyvini, sum DONG hevur á Atlantsmótinum og so tey nýggju sum felagið fekk tillutað í seinstu bretska runduni
 Kelda DONG

loyvi. 3 av hesum loyvum eru á Atlantsmótinum tætt uppá Føroyaøkinum. Mærsk er fyrstøðufelag í fyra av loyvunum.

Það er greitt, at Mærsk við hesum loyvum og tað at tey hava keypt seg inn í eitt loyvi hjá Chevron eisini, otar seg longur og longur inn at føroyska markinum, og hvør veit, kanska verður eitt av teimum feløgnum, sum í dag arbeiðir í bretska partinum av Atlantsmótinum, ið kann fara at keypa seg inn í okkurt av loyvunum, sum vórðu latin oljufeløgum í 2. útbjóðing á landgrunninum.

Her eru fleiri áhugaverd loyvi, sum at eitt felag sum Mærsk móguliga kann finna uppá at keypa seg inn í. Eitt nú hevur samtakið millum Atlants Kolvetni og Geysir sagt frá, at tað er ikki óhugsandi, at tey fara at lata dyrnar upp til teirra loyvi í 2. útbjóðing, tá seismiskar kanningar eru gjørdar har. Eisini skulu vit minnst til, at eitt nú Statoil stendur einsamalt við fleiri

loyvum á landgrunninum. Kann tað hugsast, nú Statoil annars er so framm-arlaga í Føroyaøkinum, at eitt felag sum Mærsk fer at brúka tann møguleikan ella aðrar við fyri at koma inn aftur í føroyska oljuleiting?

Vert er eisini at býta merki í, at fyrrverandi stjórni fyri leitingini hjá Chevron á Atlantsmótinum, Rosemary Johnson herfyri varð sett í stjórnarstarv hjá Mærsk og skal hon nettuppsita leitið loyvi hjá danska felagnum á Atlantsmótinum. Tað var m.a. hon, sum stóð á odda fyri Chevron, tá tað søkti um leitið loyvi á landgrunninum. Komandi boringar longu inni á landgrunninum næsta ár og móguliga í 2007 kunnu eisini koma at hava avgerandi ávirkan, tá og um felag sum eitt nú Mærsk fyri bert at nevna eitt, taka stigið at koma sær uppá leitið loyvi á landgrunninum. Livst og spyrst.

Tað var ein sera væl upplagdur Svend Auken, sum helt fyrilestur um orku og umhvørv í Norðurlandahúsinum herfyri
 Myndir: Jens Kr. Vang

Betri gagnnýtsla av orkuni er v

Herfyri helt Svend Auken fyrilestur í Norðurlandahúsinum um orku- og umhvørvismál. Tað var okkara landsstýrismaður í somu máli, sum hevði bjóðað fyrirverandi danska orku- og umhvørvismálaráðharranum higartil at halda fyrilestur í samband við arbeiðið hjá landsstýrinum at orða ein yvirskipaðan orku- og umhvørvispolitikk fyrir Føroyar

ORKA OG UMHVØRVI
 Vilmond Jacobsen
 vilmond@socialurin.fo

Nógv fólk høvdu leitað sær í Norðurlandahúsið til fyrilesturinn - eisini nógvur ungdomur, og tað var ein sera væl upplagdur danskur politikari, ið stóð á pallinum og greiddi frá sínum royndum í hesum so týðandi máli um mannaættina, nú tað treingist saman um og meira umráðandi er enn nakrantíð, at vit øll geva umhvørvinum ans.

Sjónarmiðini hjá Svend Auken í hesum máli eru kend, og vit hava eisini havt tey á prenti her í blaðnum.

Auken og Lomborg

Fyri einum góðum ári síðan hevði landsstýrið vitjan av dananum, Bjørn Lomborg, sum eisini hevur hildið

fyrilestur um orku- og umhvørvismál. Hann hevur heilt aðrar hugsanir um hesi mál, og á fundinum í Norðurlandshúsinum nýtti Auken ein fittan part av tíðini til at vísa aftur sjónarmiðunum hjá Lomborg, ið snúgva seg um, at dálkingin, sum mannaættin skapar, ikki hevur tey umhvørvissárin, sum granskarar halda.

Hetta er ein vandamikil hugsan, tí vit kunnu ikki bara lata dálking og umhvørvistrupulleikar sigla sín egna sjógv.

Auken tosaði nógv um veðurlagsbroytingar og broytingar í streymviðurskiftinum, sum kunnu ávirka fiskastovnar - og fyrir eitt land sum Føroyar, sum er so neyvt knýtt at tilfeinginum í havinum, kann hetta gerast sera álvarsamt. Við fiskivinnuni sum høvuðsvinnu, kunnu bert smávegis broytingar koppa øllum búskapinum - og ikki minst tí, eru umhvørvismál serliga týðingarmikil fyrir Føroyar og aðrar tjóðir, ið liva av tí tilfeingi, sum í havinum er.

Danski umhvørvismálaráðharrin vísti eisini á, hvussu veðurlagsbroytingar ávirka innlandsísinn í Grønlandi við ræðandi ferð.

Størri gagnnýtsla

Í fyrilestri sínum tosaði Svend Auken eisini um orku og orkunýtslu, og her legði hann stóran dent á, at betri gagnnýtsla av orkuni er vegurin fram, tí minni orka dálkar minni - eins og minni orka, kostar minni.

Hann tosaði eisini um

alternativar orkukeldur, og í hesum sambandi helt hann, at stórir møguleikar eru fyrir eitt nú vindorku í Føroyum.

Auken vísti eisini á, hvussu óheppið tað er, at so lítið verður gjørt til tess at

minka um ta dálking, sum fer fram í sjóvinnuni, og í hesum sambandi nevndi hann, at stórir partur av heimsflotanum brúkar sera dálkandi olju og hugsar lítið um at gagnnýta orkuna

betri. Auken nevndi eisini, at áhugaverdar royndir við vindorku eru gjørdar um borð á skipum.

Fyrirverandi danski orku- og umhvørvismálaráðharrin væntar annars, at brint

verður ein orkukelda, sum ivaleyst verður hin fremsta í komandi tíðum.

Stuttskygni

Í fyrilestri sínum vísti hann

Áhugin fyrir fyrilestrinum hjá Svend Auken var stórir, og stóri salurin í Norðurlandahúsinum var at kalla fultsettur

Mynd: Jens Kr. Vang

Diplomati – avtalur og handil

VINNUSÍÐUDEBATT

Johan Mortensen,
Vinnulífsmaður

Nú Vinnudagurinn er farin afturum hefur Sosialurinn heitt á meg um at skriva nakrar reflektiónir um generellu stöðuna hjá þórum av vinnulífinum og tess politisku karmar.

Samanumtikið má sigast at ekki sær alt ov gott út og at vit búskaparliga eru nærmast einum höttafalli ella útblöðing. Eg skal í nokrum greinum eftir förimuni nevna nokur álvarsmál og vil eg byrja við teim handilsavtalum og veiðirættindum, sum eru av vitalum týðningi fyri vinnulívið og okkum øll

Ruslandssáttmálin

Rusland hevur tey seinastu mongu árinu verið okkum ein hollur handilspartnari og kann nógv meira gerast við henda risamarknað bæði við útflutningi og innflutningi. Ein fríhandilsavtala við Rusland, sum vil verða av alstórum týðningi fyri Føroyar, sigst at verða tilreiðar til undirskrivningar, men nú uppá triðja ár hendur onki.

Orsökkin er allarhelst hon, at vit nú lata Danmark okkara vegna hava diplomatiska sambandið við Rusland. Millum Rusland og Danmark er kold luft, í Danmark í 2002 hósti einari ráðstevnu um Tjetjenien, sum ikki dámdi russum. Orsakað av hesum verða fáir og ongir handilsáttmálar millum Rusland og Danmark ratificeraðir. Tað er fryktandi, at ongin avtala kemur ílag millum Føroyar og Rusland í bræði.

Sjálvandi skuldu Føroyar havt beinleiðis diplomatiskt samband við Rusland við einum umboðsmanni í Moskva. Ein vinnulívsorienteraður umboðsmaður/kvinna kundi gjørt, at okkara avtalur um

fiskikvotur verða optimalt røkta fleiri ár framvir, at okkara verksmiðuskip fáa loyvi at keypa kvotur í Barentshavinum, slóðað fyri innflutningi av vörum úr Ruslandi og at russar fáa loyvi at seta upp ráðljugoymslu á Sundi.

Ikki minst vil sáttmálin við Rusland hava sera stórán týðning fyri útflutning av silð til henda marknað. Vit mugu gera nógv meira við almennum/privatum handilsdelegatiónum til Rusland.

ES

Nú vit hvørki hava rækjur ella laks at útflyta til ES hava vit eina fríhandilsavtalu við ES, sum er til stóran fyrirminu fyri ES. ES hevur frítt at útflyta, hvat tað skal vera til Føroyar, meðan tað hinvegin eru sera fáar vörur vit kunnu útflyta, td. ongar landbúnaðarvörur. Sökallada akkumuleringssavtalan vil verða ein stór hjálp fyri okkara fiskivinnu, men heldur ikki á hesum øki hendir nakað. Tað verður sagt, at skrivstovuveldið í EU er so stórt, at avtalan er nærmast forfjónað.

Íslandssáttmálin

Fyrrenn fiskivinnu málini eisini eru greidd til lýtar er avmarkaður dugur í hesum

sáttmála, sum er til fyrirminnar fyri Ísland. Sum einhvør normal tjóð verjir Ísland síni fiskiáhugamál sum frægast. Tó er at fegnast um, at Ísland á hvørjum ári letur okkum eina ókeypis fiskikvotu sum hevur stóran fíggarligan týðning fyri okkara fiskivinnu. Íslendarar eru okkara bróður, og tað er at vóna, at avtalan verður fullfíggað, áðrenn alt ov leingi.

Canada/Grønland/Rækjur

Canada og tess fiskileiðir hava havt risastóran týðning fyri Føroyar í mong harrans ár, men ídag hava vit ongar sömdir og sera vánaligt diplomatiskt samband við Canada. Føroysk skip hava ikki loyvi at fara í canadiska havn, so har hava Føroyar sjórenarastatus. Onkur idealistur hevur vónað, at Ríkisfelagsskapurin kundi útvega okkum fiskirættindi í Grønlandi, men illa hevur borið til at fingið nakrar kvotur av týðningi, so Grønland er vælsaktans eisini avskrivnað.

Nú hevur man so eisini latið rækjufloktan fara av landinum og endi er komin á eina vinnu, sum við eitt sindur av politiskum vælvilja, eitt sindur av studningi og dugnaligum al-

mennum samráðingarfólki, kundi yvirliðað og framhaldandi verið stórt íkast til landsbúskapin. Okkara búskaparfrøðingar og ávisir politikarar siga, at vinnur, sum ikki bera seg, mugu falla, gaman í, men hvat kemur ístaðin? - arbeiðsloysi og uppgávulýndi.

Dupult-skattaavtala við Bretland

Nógv seismiskt virksemi er á landgrunninum, og tað er sannlíkt, at oljuleiting vónandi aftur byrjar hjá okkum framvir. Hóast oljuvinnan hevur sett ynskja fram um at fáa ílag eina dupultskattaavtalu við Bretland, sum er av sera stórum týðningi fyri hesa vinnu, so er lítið ítökiligt at frætta enn. Tað er at vóna, at Fíggaráttarmálastýrið ger skjótt av og fær hesa avtalu avgreidda.

Svartkjafta-samráðingar

Samráðingarnar við okkara grannalond, sum eru ígongd í løtuni, eru av stórum týðningi, og tað er at vóna, at okkara samráðingarfólk megna uppgávuna og at standa ímóti norskum trýsti og höttanum, og at vit fáa eina munadygga avtalu í hús. Í hesum føri hava Føroyar

og ES somu áhugamál og við eitt sindur av diplomatiskum hegni mátti borið til at skundað undir akkumuleringssavtaluna við ES á hesari konto.

Samráðingarstovn

Samanumtikið má sigast at ov illa stendur til hjá almennu Føroyum at samskifta við onnur lond og at fáa nógv góðar sömdir við marknaðaravtalum, bilateralum avtalum og fiskikvotum. Atli Dam var ein altjóða viðurkendur statsmaður og samráðingari leiðari og sum fekk góð úrslit Føroyum at frama, tíanverri hevur ongin politikari hagartil lyft arvin eftir hann. Við undantaki av Norðurlandaráðnum og hálkubreytum sýnist umheimurin ikki at hava nakran serliga áhuga hjá okkara politikarum.

Umframt at røkja tær basalu avtalurnar við okkara grannalond, so eiga vit at samstarva nógv meira við tjóðir sum USA, Kina, Japan og Arabaraheimin. Sera týðningarmikið er at vit eisini kunnu hava ávíst samband við ST, NATO og OPEC. Har okkara politikarar ikki megna uppgávuna eiga vinnan at verða virkin.

Okkara landssýrismenn mugu gera nógv meira við at fyriskipa handilsferðir

saman við vinnuni og ganga nýggjar leiðir fyri at fáa fiskikvotur og betur handilssambond. Sum ikki einaferð kunnu vit hyggja eftir Íslandi, har vinnan saman við íslensku sendistovuni í Pekingi hevur gjørt eitt sera stórt arbeiði í Kina og eru longu nú fleiri íslensku feløg etablerað í Kina!

Tá samráðingar fara fram á altjóða stóði var tað kanska eitt hugskot, at vit gjördu ein samráðingarstovn, har okkara bestu juridisku heilum og samráðingarfólki frá vinnulífinum saman við landsstýrinum royndu at fáa sum frægast burturúr.

Sannroyndin er tíanverri, at soleingi Føroyar ikki hava fullveldi og suverenastatus koma vit neyvan at sita í fyrstu parkett á altjóða diplomatiska pallinum. Kortini mugu allar góðar kreftir royna at samstarva sum frægast skal lív og høgt livistjóði verða á hesum klettum. Vit hava fólkini men tøva motivatióna og altjóða áráði.

